

Hoekom moet mens vir kinders voorlees?

Roetine en emosionele geborgenheid

1. Dis die beste manier om die dag af te sluit
2. Dis deel van 'n roetine wat veiligheid gee
3. Dis 'n geborne tyd waarin ouer en kind saam op 'n fantasiereis gaan
4. Dit maak 'n bruggie vanaf fisiese aktiwiteit, TV of rekenaar of slimfoon, na slaaptyd
5. Emosionele gereedmaking vir droomtyd : "Stories shape our lives and in some cases help define a person." Prof Gregory Berns, Univ Emory, Atlanta.
6. Identifisering met die held/ skurk. "The neural changes that we found associated with physical sensation and movement systems, suggest that reading a novel can transport you into the body of the protagonist."
7. Vestiging van moraliteit en empatie: "Theory of Mind". Studie bevind dat kinders wat lang ure voor die TV sit, minder empatie en insig het. Psychology Today, Christopher Bergland, 2013-11-23.
8. Verwerking van vrese
9. Geleentheid om ervarings van die dag te prosesseer
10. Verligting as daar weer 'n gelukkige einde is
11. Dramatisering versterk rolspel en fantasie. (Ja, ma. Jy sal met snaakse stemme moet lees!)



Woordeskat en taal

1. 'n Ouer lees letterlik 'n kind slim: 5 boekies 'n dag gee 'n kind 'n voorsprong van 1 miljoen woorde, volgens die 2019 resultate van die Ohio State University se groot studieprojek oor faktore wat kinders lesers maak.
2. Woordeskat en taal van kinders vir wie gelees word, is beduidend beter as kinders vir wie nie gelees word nie. (University of London, University of Atlanta, University of Cincinnati, Harvard)
3. Rym en ritme is voorgeletterdheidsvaardighede
4. Toevallige lees begin die ogies reeds van links na regs lei
5. Toevallige woordherkenning
6. Toevallige enkodering van skribbels na teks na storie

7. Tale kan alternerend voorgelees word, sodat moedertaal sowel as addisionele taal gelees word. Ideaal om tale vas te lê. Basis vir meertaligheid.
8. Dialogiese lees: brei konsepte uit, maak kind mede-verteller.

Voorbereiding vir selflees

1. Assosiasie met teks en storie (lekker!)
2. Uitsien na selflees
3. Midlynkruising wanneer die boek blaai
4. Ogies begin teks volg as ouer met die vinger lei
5. Rympatrone : voorspelling
6. Analise en sintese begin vorm. Daar kom toe 'n K-A-T...

Breinaktivering (lees die werk van prof Hutton, pediater van die Cincinnati University & Children's Hospital; American Academy of Pediatrics)

1. Storie-vertel of voorlees, kalmeer die frontale lobbe (emosies)
2. Aktiveer die taalarea: linkerbrein vir logika en taal; regterbrein vir empatie, geheue, kreatiwiteit.
3. Aktiveer die visuele area, deurdat kinders self prente visualiseer; kinders aan wie nooit voorgelees word nie, se visuele korteks toon minder aktiwiteit omdat hulle minder hul verbeelding gebruik.
4. Aktiveer die begripsarea (Wernicke se area) sowel as die taalformuleringsarea (Broca)
5. Konnektiwiteit in die brein verhoog, kan tot die volgende oggend gemeet word (mRI) – Prof Berns, Emory University, Atlanta.
6. Prosessering kan dus plaasvind op neurologiese vlak.
7. 'n Slaaptydstorie kan die verskil tussen druij en presteer wees: hoe rustiger die kind aan die slaap raak, hoe beter gaan die leerwerk vasgelê word. Dus: geen kind moet al studerend gaan slaap nie. 'n Lekkerlees storie is uiters belangrik. Ook deur navorsing deur prof Hutton van Cincinnati Universiteit bewys.

TWEETALIGHEID

1. Een van die beste maniere om tweetaligheid te bevorder, is om slaaptydstories in beide tale te lees.
2. Maak beurte tussen die ouers. Verkieslik moet een ouer een taal voorlees.

3. Geen kind word te OUD vir voorlees nie. Die graad 7 kind floreer op meer gevorderde boeke, soos byvoorbeeld gedigte.
4. Language is caught, not taught. Dis deur te luister na 'n taal dat 'n kind se brein self die grammatikale kodes snap en toepas. LEES, LEES, LEES vir jou kind. Van speenoud tot stokoud.
5. As jy voel dat jou uitspraak nie goed genoeg is nie, mag die ouer kind selfs na 'n audioboek luister voor slaaptyd. Vind uit oor audioboekte by uitgewers.

SLAAP

- 1 REM-slaap skop vinniger in en duur langer as daar voorgelees word
- 2 SLAAP IS BELANGRIK: terwyl 'n kind (en 'n grootmens) slaap
 - Belangrike breinfunksies gaan voort, insluitend hoe senuselle met mekaar kommunikeer
 - Slaap help toksienes uit die brein verwyder wat ophoop deur die dag
 - Kinders groei terwyl hulle slaap
 - Slaap het 'n effek op algehele gesondheid
 - 'n Gebrek kan lei tot aandagafleibaarheid, diabetes, obesiteit en depressie (The National Health Service, www.nhs.org)
3. GEEN, maar GEEN skerm in 'n kind se kamer nie. Nie 'n TV en ook nie tablet of selfoon nie. GLAD NIE. Die flikkerende blou lig, of selfs die statiese lig, prikkel die frontale lobbe. Dit verhoed dat REM slaap vroeg inskop. Kinders wat nie 'n goeie kwaliteit nagrus het nie, se brein kan nie optimaal funksioneer nie.
4. Televisietyd: sorg dat hulle ten minste 'n halfuur voor slapenstyd afskakel. EN DAN: 'n slaaptydstorie.

'n Slaaptydstorie is 'n slaappil wat die brein kans gee om te prossesseer, te konnekteer, te detoks, te droom, te onthou, te ontlaai, patronen vas te lê, vrese te besweer, aandag te fokus en gereed te maak vir formele lees.

'n Slaaptydstorie mag die verskil beteken tussen uitbrand en 'n onderskeiding kry.

Dis 'n kind se basiese mensereg.

Owers wat lees, se kinders sal ook lees.

Monkey sees, monkey does.

